

Skaičiuojame paskutines vasaros dienas. Ne už kalnų šildymo sezonas. Kokį kurą pasirinkti namų šildymui, kad būtų ne tik šilta, bet ir išlaidos mažesnės?

Kitas galvosūkis, kurį dažniausiai sprendžia naujakuriai, ypač jauni, veiktūs žmonės, kokį pasirinkti šildymo būdą, kad nereikėtų prisirišti prie krosnies.

Durpės, malkos, anglys, dujos, elektra?..

Kuro pasirinkimas – įvairus: elektra, dujos, anglys, durpės, malkos ir kt. Tačiau šildant būstus svarbu ne tik kuro tonos ar kietmetrio kaina, bet ir kiek jo per sezoną bus sunaudota. Individualių namų gyventojai jau išbandę įvairius kūrenimo būdus. Vieni labiausiai vertina durpes: nors jomis kūrenant lieka daug pelenų, tačiau tai – natūrali medžiaga, kuria galima tręšti laukus, daržus ir t. t.

Kūrenantys akmenis anglimis sako, kad tai – kaitriausias ir ekonomiškiausias kuras. Bet čia neapsieisi be malkų, o jos turi būti sausas, bent porą vasarų džiovintos ir laikomos gerai vėjo prapučiamose malkinėse. Beveik po kiekvieno kūrenimo krosnį reikia valyti, išnešti pelenus.

Dar galima rinktis patalpų šildymą elektra arba dujomis. Bus švaru, temperatūra – pagal nustatytą režimą, nereikės sukti galvos, kur kurą saugoti, kur atliekas išnešti. Nereikės krosnij pakrauti, saugoti, kad katilas neperkaistų ar spustelėjus šalčiui radiatoriai nesusproginėtų.

Yra dar vienas patalpų šildymo būdas – medžio granulėmis. Pagal kainas tai – tarpinis variantas tarp dujų ir anglių. Patogu: šildymo procesas vyksta be pertraukos, intensyvumas gali būti nustatomas kelių mygtukų paspaudimu arba automatiškai, kai pakinta kambario temperatūra.

Patalpų šildymo būdai tobulėja

Lietuvoje medžio granulės pradėtos gaminti prieš penketą metų. Mūsų regione jų gamyba dar tik įsibėgėja.

- Suvalkijoje šildymas medžio granulėmis kol kas – naujiena, o Vakarų Europoje, Skandinavijos šalyse šis kuras jau žinomas, - pastebi UAB „Statbalda“ direktorius Vitalius Baltrūnaitis. - Todėl lig šiol ekologiškomis aukštos kokybės medžio granulėmis labiau domėjosi užsieniečiai, tad beveik visa Lietuvoje pagaminta produkcija iškeliauja į užsienį. Manau, ateityje ir mūsų krašto žmonės įvertins kūrenimo medžio granulėmis pranašumus, nes tai – švarus, natūralus ir visiškai nekenksmingas aplinkai biokuras.

Ažuolų Būdoje įsikūrusi įmonė granulių gamybai naudoja vietinę žaliavą – spygliuočių medžių pjuvenas. Jos įmonėje sumalamos iki smulkiausios masės – 3 mm, išdžiovinamos ir presuojamos į granules. Spygliuočiai pasirinkti todėl, kad jie turi savybę, duodančią lipnumo. Tokios granulės atpažįstamos pagal spalvą: iš sausos žaliavos pagamintosios būna šviesios, o tamsi spalva išduoda, kad gaminant naudotos arba drėgnos, arba kitokios medienos pjuvenos, arba į jas dėta priemaišų.

Nedideliu Čekijoje pagamintu įrenginiu įmonėje per valandą supresuojama 250-280 kilogramų granulių. Kadangi yra paklausa, planuojama įsigyti dar vieną liniją, kuri dirbtų didesniu pajėgumu, iki 700 kg/val. Gaminamos buitinės 6 mm skersmens, 5-7 mm ilgio spygliuočių medienos granulės pasižymi ypač mažu peleningumu – kurui sudegus lieka vos 0,4 procento pelenų. Granulės fasuojamos į 10 ir 15 kilogramų maišus. Patogu transportuoti, nesunkūs išpilti į kuro talpas namuose maišai kraunami į padėklus ir įmonės transportu pristatomi pageidaujantiems. Tona medžio granulių, pagamintų Ažuolų Būdoje, kainuoja 600 litų.

Priklausomai nuo namo šiluminės varžos, palaikomos vidaus temperatūros, granuliu kokybės 200 kv. metrų patalpai šio kuro reikėtų apie 5 tonų. Brangu tai ar pigu, turi spręsti patys pirkėjai. Direktorius sako pastebėjęs, kad nors granuliu kaina yra aukštesnė, palyginti su anglimis ar malkomis, bet žmonės vertina tai, kad nereikia dirbti kūrikais, o sandėliavimui nereikia atskiros patalpos. Be to, galima pirkti mažesniais kiekiais, o atsargas papildyti ir vėliau.

- Granulės – ypač ekologiškas ir tausojantis aplinką kuras, gaunamas iš atsinaujinančių gamtos šaltinių, - pabrėžia V.Baltrūnaitis. - Šildymo krosnys, pritaikytos šiam kurui, daugiausia statomos tose katilinėse, kur siekiama palaikyti ypač mažą aplinkos taršą. Toks šildymo būdas populiarėja vaikų darželiuose, mokyklose. O žaliavos, iš kurios gaminame granules, mūsų regione yra užtektingai.

Iš didžiųjų objektų Marijampolėje medžio granulėmis jau šildomos naujosios autobusų stoties patalpos, Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios pastatų kompleksas.

Katilus valdo automatika

Medžio granulėms yra pritaikyti katilai, skirti gyvenamųjų ar pramoninių patalpų bei buitinio vandens šildymui. Tokie katilai yra su automatiniu sraigtiniu kuro padavimu, degimo kamera, taip pat kuro talpa, kurioje įkrauto kuro pakanka kelioms dienoms. Katilo darbą valdo automatika. Ji reguliuoja kuro padavimą, ventiliatoriaus ir cirkuliacinių siurblių veikimą. Valdymo sistema leidžia kontroliuoti degimo procesą, priklausomai nuo eksploataavimo bei oro sąlygų ir kuro kokybės.

- Šildymas granulėmis skirtas žmonėms, kurie neturi laiko ir mėgsta komfortą. Priklausomai nuo oro temperatūros ir namo šiluminės varžos, 200 l bunkerį pripylus granuliu, katilas gali būti šildomas nuo 3 iki 7 dienų, - kalbėdamas apie tokio kūrenimo pranašumus pastebi Algimantas Siaurukas, UAB „UkrBaltika“, prekiaujančios „Heiztechnik“ firmos katilais, vadybininkas. - Viskas labai paprasta – tereikia paspausti paleidimo mygtuką, ir sraigtas dozuoja granules, reguliuoja oro kiekį. Ugniai įkurti jokių malkų nereikia. Granuliu degikliuose sumontuota automatinė uždegimo sistema su keraminiu kaitinimo elementu, turinčiu 20- ties tūkstančių užsidegimo ciklų garantiją. Katilas gali dirbti 30, 50, 70 ar 100 procentų galingumu, gali ir pats reguliuoti temperatūrą pagal orą. Kol neišdega granuliu bunkeris, tol nevalomi pelenai.

Parduotuvėje, esančioje Sporto gatvėje, granulinių katilų pasirinkimas – didžiulis. Jų tarnavimo laikas – iki 15 metų. Kaina priklauso nuo galingumo. Yra ir kombinuotų, pritaikytų kūrenti įvairių rūšių kuru, kartu su kuro saugykla ar atskirai.

- Atskirai prie krosnies pastatyta saugykla sujungiama žarna, kuria iš bunkerio sraigtas paduoda granules į degiklį, - aiškina vadybininkas. - Tačiau dažniausiai žmonės pasistato didelį namą, o katilinei jame skiria pačią mažiausią patalpą. Joje telpa tik šildymo katilas, o kuro talpai vietos nebelieka. Todėl gaminami ir kieto kuro katilai su įmontuotu granuliu degikliu. Nutrūkus elektros energijos tiekimui ilgesniam laikui, šildytis galima tradiciniu būdu: anglimis, malkomis, pjuvenų, durpių briketais ir kitu kietuoju kuru.

Be to, prie bet kokio kieto kuro katilo gali būti sumontuoti granuliu degikliai, faktiškai rekonstruoti galima apie 90 procentų senų katilų.

Granulėmis šildomi katilai gali naudoti įvairių rūšių biokurą: medžio granules, grūdus, skiedras ir kt. Tokių katilų kaina - nuo 8000 litų.

Granulinių katilų priežiūra beveik nesiskiria nuo automatinių dujų katilo priežiūros. Išlaidos apie 40 proc. mažesnės negu šildantis dujomis, bet 30 proc. didesnės negu kietu kuru. Tad rinktis patiems. Svarbiausia – nesusalti.

www.marijampolieciai.lt